

Marcel
van Herpen

CPC Centrum
Pedagogisch
Contact

In zijn nieuwe publicatie 'Werk voor de reünie' pleit Marcel van Herpen voor een duurzame verandering in het onderwijs

Alles begint bij de emancipatie van de leraar

Werk voor de reünie is de titel van de nieuwe publicatie van Marcel van Herpen. Hij ging in gesprek met redacteur Anne-Marie Veldkamp over de grote zorgen in het onderwijs, waarvan de demotivatie van leerlingen volgens hem de allergrootste is. Toch is er goed nieuws. De leraar zélf kan dit ten positieve keren, door elke dag te werken voor de reünie. Als je weet waarom leerlingen je dan een goede leraar vinden, kun je daar nu naar handelen.

Marcel van Herpen heeft dertig jaar ervaring in het onderwijs. Hij was leraar, schreef diverse boeken, verzorgt (online) trajecten voor onder andere leraren en schoolleiders en maakte recent de podcast *Het mysterie van de goede leraar*. Juist nu laat hij opnieuw van zich horen, want hij maakt zich zorgen over het onderwijs. Uitval van leerlingen en thuiszitters, toenemende kansenongelijkheid, werkdruk voor leraren, het lerarentekort: er is een ander perspectief nodig. Een pedagogisch perspectief. "Stoppen met denken en praten in problemen, gaat ervoor zorgen dat we de grote zorgen in het onderwijs juist veel beter kunnen beïnvloeden", benadrukt Van Herpen in zijn boek. "Als leraren werken vanuit een juiste pedagogische basis, dan raken leerlingen gemotiveerder. Dan verminderen leraren hun eigen werkdruk en is er in de klas geen sprake van kansenongelijkheid. Dat heeft dan weer een gunstige invloed op het lerarentekort, de schooluitval van leerlingen en de noodzaak voor schaduwonderwijs. We kunnen dus zeker iets doen aan die zorgen in het onderwijs. De pedagogiek biedt de uitweg."

Handvatten voor een pedagogisch perspectief

In zijn boek reikt Van Herpen leraren handvatten aan voor dat pedagogisch perspectief, dat draait om duurzaam opvoeden en ontwikkelen. Hoe kan de leraar dat doen? Door geluk en optimale ontwikkeling het allerbelangrijkste te maken in het dagelijks handelen, pedagogisch te differentiëren, te beseffen dat hij niet beschikt over het resultaat van zijn inspanningen en toch te weten wat hij moet doen als hij niet weet wat hij moet doen.

Natuurlijk wordt dit alles makkelijker als de leraar werkt in een team dat samen stelling neemt en dat zijn leerlingen écht voorbereidt op de toekomst. "Blijf als leraren, schoolleiders en bestuurders met je leerlingen en ouders in gesprek over het waartoe van het onderwijs. En doe dat zonder het huidige systeem van roosters, curriculum, methoden en toetsen op voorhand leidend te laten zijn", betoogt Van Herpen.

De leraar heeft ruimte nodig

"Willen we kinderen en jongeren die getraind worden om toetsen zo goed mogelijk te maken," vraagt Van Herpen zich af, "die stress ervaren en met tegenzin naar school komen? Leerlingen die hele zomers bijgespijkerd worden? Of willen we dat kinderen en jongeren onderzoeken en ontdekken wie zij zijn en wat in hun vermogen ligt? Willen wij ze motiveren om gelukkig en veerkrachtig te zijn, hun talenten in te zetten voor een duurzamere samenleving? Kiezen we voor dat laatste, geef de leraar dan ruimte om samen met leerlingen te bepalen hóe zij gaan leren wat nodig

is. Durf het leerstofjaarklassensysteem ter discussie te stellen. Geef kinderen en jongeren inspraak om keuzes te maken, om zelf eigenaar te zijn.”

In het laatste hoofdstuk pleit Van Herpen voor een Deltaplan Onderwijs, waarin vooral die ruimte voor de leraar geregeld moet worden. “De overheid is aan zet voor de randvoorwaarden: geld, gebouwen, faciliteiten en voorzieningen voor goede thuissituaties voor kinderen en jongeren. De leraar is aan zet in de klas, in de school, zonder directe bemoeienis van de overheid.” Alleen als de leraar ruimte krijgt om de natuurlijke ontwikkeling van leerlingen leidend te maken in zijn werk en zich daarvoor in alle openheid verantwoordt, ontstaat een duurzame verandering. “Anders blijft het sjouwen met zandzakken om gaten te dichten”, vreest Van Herpen.

De leraar kan altijd een goede leraar zijn

En wat als die noodzakelijke ‘kering’ toch op zich laat wachten? Wat moet de leraar dan? Van Herpen heeft een optimistische slotboodschap. De leraar kan namelijk altijd het heft in eigen hand nemen en een goede leraar zijn.

“Alles begint bij de emancipatie van de leraar. Het belangrijkste voor leerlingen zijn ervaringen die juist níet in cijfers kunnen worden uitgedrukt. Het belangrijkste is de leraar zelf, wie hij is, wat hij zegt en doet. Door te bedenken wat zijn leerlingen tegen hem zullen zeggen tijdens de reünie en door daar nu naar te gaan werken, maakt hij het cruciale verschil.”